

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα, 12-12-2018.

Αρ. Πρωτ. : 13813

Αρ. Εγκυκλίου : 5

Τμήμα : Εποπτείας Δικ. Λειτ.
& Στατιστικής.
Τηλ. : 210-64.19.326, -351, -171
Φαξ. : 210-64.66.271
e-mail.: politiko@eisap.gr

Εγκύκλιος Παραγγελία

ΠΡΟΣ

**Τους κ. κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας
και τους κ. κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της Χώρας
και δι' αυτών προς όλους τους Εισαγγελικούς Λειτουργούς της
Υπηρεσίας τους**

Κατά την διάταξη 2 παρ.1 του Συντάγματός μας, ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας. Πρόκειται για διάταξη που καθιερώνει Συνταγματική Αρχή, η οποία έχει αποδέκτες όλους γενικά και ανεξαιρέτα τους λειτουργούς της πολιτείας. Επομένως απευθύνεται, και μάλιστα προεχόντως, στους Εισαγγελικούς Λειτουργούς, αποστολή των οποίων είναι και η προστασία των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων του πολίτη. Σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 όλα τα κρατικά όργανα είναι υποχρεωμένα να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη άσκηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου. Πέραν όμως της νομικής σημασίας της εν λόγω αρχής, δεν πρέπει να παραθεωρείται ότι ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου που αποτελεί την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 2 § 1 του Συντάγματος, είναι κατάκτηση του πολιτισμού μας, αποτελεί στοιχείο του ελληνικού πνεύματος. Η αρχή αυτή της προστασίας της αξίας του ανθρώπου είναι θεμελιώδης αρχή του Συντάγματος, η οποία μάλιστα δεν υπόκειται σε αναθεώρηση σύμφωνα με το άρθρο 110 παρ.1 αυτού.

Περαιτέρω όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια, ανεξάρτητα αν είναι Έλληνες ή αλλοδαποί, απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων, κατά το άρθρο 5 § 2 του Συντάγματος.

Σχετική είναι η σύμβαση για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά δικαιώματα, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), και ο Ν.4478/2017 (άρθρα 54 επομ.) για την ενσωμάτωση της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για την θέσπιση ελαχίστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

Εν όψει όλων αυτών, παρακαλούμε να δραστηριοποιηθείτε, για την τήρηση αυτής της αρχής στην περιοχή της αρμοδιότητάς σας και να δείξετε την προσήκουσα αυστηρότητα για την πρόληψη ή την καταστολή των ρατσιστικών εγκλημάτων που ευτελίζουν τον άνθρωπο και προσβάλλουν την δημοκρατική και πολιτισμένη μας κοινωνία.

Προκειμένου να ελεγχθεί η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 81 Α Π.Κ. και των άρθρων 1 και 2 Ν.927/1979, έχοντας υπόψη τη διάταξη του άρθρ. 24 § 5 εδ. α΄ Ν.1756/88, την από 6-6-2018 «Συμφωνία για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα», μεταξύ Ελλάδας και ΟΑΣΕ, την υπ' αριθμ. 45/30-10-2017 Πράξη της κας Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου και την υπ' αριθμ. 5453/21-5-2018 παραγγελία της κας Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, παρακαλούμε, όπως από τη λήψη της παρούσης και ειδικότερα κατά το πρώτο εικοσαήμερο Δεκεμβρίου και Ιουνίου κάθε έτους, μας αναφέρετε για το αμέσως προηγούμενο εξάμηνο των μηνών αυτών Ιουνίου – Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου – Μαΐου, σχετικά με τις δικογραφίες που τυχόν σχηματίσθηκαν, στο χρονικό αυτό διάστημα από τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών της περιφέρειας σας, με την υποβολή από αυτές προς εσάς σχετικών Πινάκων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και εγγράφως, τους οποίους ακολούθως εσείς θα μας υποβάλλετε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και εγγράφως, μετά από προηγούμενο έλεγχο ως προς το εμπρόθεσμο και την ορθή τήρηση του περιεχομένου της παραγγελίας μας, ως και σχετικά με τις δικογραφίες που περιήλθαν στις Εισαγγελίες Εφετών, με την υποβολή ομοίως σχετικών

Πινάκων, για τις περιπτώσεις ρατσιστικών εγκλημάτων, κατά τις ειδικότερες διακρίσεις και ορισμούς των εγκλημάτων αυτών, που διαλαμβάνονται α) στο άρθρ. 81 Α΄ Π.Κ. «Εγκλήματα με ρατσιστικό χαρακτηρισμό» που αφορά κακουργήματα και πλημμελήματα και β) στα άρθρα 1 και 2 Ν.927/1979, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Σχετικά με την ως άνω διάταξη του άρθρ. 81 Α΄ Π.Κ. : Απαιτείται η πλήρης κατανόηση των εννοιών «Εγκλήματα μίσους» «προστατευόμενα χαρακτηριστικά» (φυλή, χρώμα, εθνική και εθνοτική καταγωγή, γενεαλογικές καταβολές, θρησκεία, αναπηρία, σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα ή χαρακτηριστικά φύλου) και «δείκτες μεροληψίας» η οποία συνδράμει άμεσο στον ορθό προσανατολισμό των διεξαγομένων από τις ανακριτικές αρχές ερευνών για τον εντοπισμό εγκλημάτων μίσους. Αναγκαία είναι η αντίληψη για την ταχύτερη συλλογή των αποδείξεων και ο σύντομος προσδιορισμός δικασίμου για την ταχύτερη εκδίκαση των υποθέσεων αυτών . Αναγκαία είναι η δημιουργία πλαισίου αποτελεσματικής αντιμετώπισης ρατσιστικών εγκλημάτων για την Ποινική Δικαιοσύνη. Τούτο το πλαίσιο αναπτύσσεται και εντάσσεται στις δραστηριότητες του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR) του ΟΑΣΕ, που εδρεύει στην Βαρσοβία.

Η σήμανση με την ένδειξη «PB» δικογραφιών σχετικών με ρατσιστικά εγκλήματα, όπως διαλαμβάνεται στην ανωτέρω υπ' αριθμ. 5453/21-5-2018 παραγγελία, που επισυνάπτεται, στο εξής θα ισχύει για όλες τις Εισαγγελίες Πρωτοδικών και Εφετών της Χώρας. (Μόνο αναφορικά με τη σήμανση PB).

Στους υποβαλλόμενους πίνακες, από τις Εισαγγελίες Εφετών και Πρωτοδικών, πρέπει να αναφέρονται στις οικείες στήλες, τα παρακάτω στοιχεία των δικογραφιών που σχηματίστηκαν και ειδικότερα :

α) Ο ΑΒΜ και η ημερομηνία υποβολής στον Εισαγγελέα 1) της δικογραφίας που σχηματίστηκε από τις αρμόδιες αρχές, μετά από αυτεπάγγελτη προανάκριση, και στην περίπτωση που η δικογραφία σχηματίστηκε από την ΕΛΑΣ, πρέπει να αναφέρεται και ο αριθμός υποβλητικής αναφοράς της αρμόδιας υπηρεσίας της ΕΛΑΣ 2) της έγκλησης ή μήνυσης, εφόσον δεν συντρέχει η αμέσως προηγούμενη περίπτωση,

β) το αρχικό γράμμα του ονόματος, το αρχικό γράμμα του επωνύμου καθώς και η υπηκοότητα των δραστών, εφόσον υπάρχουν,

γ) οι παραγγελίες για προκαταρκτικής εξέτασης (ή προανάκριση) ή σε περίπτωση αυτοφώρου η παραπομπής το ακροατήριο επί πλημμελημάτων ή στην κύρια ανάκριση επί κακουργημάτων ή υποβολή αναφοράς κατ' άρθρο 43 παρ. 2 και 3 ΚΠΔ ή έκδοση διάταξης κατ' άρθρ. 47 ΚΠΔ.

δ) οι πράξεις για τις οποίες ασκήθηκε ποινική δίωξη,

ε) ο τρόπος παραπομπής στο ακροατήριο,

στ) ο αριθμός των αναβολών στο ακροατήριο,

ζ) η έκδοση σε πρώτο βαθμό, τυχόν αθωωτικής ή καταδικαστικής απόφασης και στην τελευταία περίπτωση οι ποινές που επιβλήθηκαν, κυρίες και παρεπόμενες.

Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται να ζητά την ημέρα της δικασίμου ο Εισαγγελέας της έδρας, από τον αρμόδιο γραμματέα της έδρας, απόσπασμα της απόφασης, που θα λαμβάνει το δυνατόν συντομότερα, ώστε ακολούθως να κατοχωρηθούν από το απόσπασμα τα αναγκαία στοιχεία, λόγω του ότι η καθαρογραφή ολόκληρης της απόφασης πιθανόν να καθυστερήσει.

η) η τυχόν άσκηση ένδικων μέσω από τους κατηγορούμενους ή τον Εισαγγελέα κατά την κρίση του και

θ) η πορεία της δικογραφίας στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, όπως στο πρωτοβάθμιο, κατά τα προεκτεθέντα.

Επιβεβλημένο είναι σε κάθε Εισαγγελία Εφετών και Πρωτοδικών να τηρείται ηλεκτρονικός φάκελος, στον οποίο θα καταχωρείται ο ΑΒΜ καθεμίας από τις προαναφερόμενες δικογραφίες, καθώς και η πορεία τους, ώστε να είναι ευχερής ο εντοπισμός τους κατά την κατάρτιση των Πινάκων.

Οι ανωτέρω Πίνακες θα αποστέλλονται από τις Εισαγγελίες Εφετών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση politiko@eisap.gr του αρμόδιου Τμήματος «Εποπτείας Δικαστικών Λειτουργιών και Στατιστικής», της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου (τηλ. : 210-64.19.326).

Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου θα επιδείξει όσο ενδιαφέρον επιβάλλεται, ώστε η βασική αρχή του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, που επιβάλλει το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου κάθε εθνικότητας, να υλοποιείται όλο και περισσότερο.

Ο Εισαγγελέας πρέπει να ξεχωρίσει τα κίνητρα και να τονίσει το ρατσιστικό κίνητρο. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή όταν ο δράστης στοχοποιεί ένα άτομο ή περιουσιακό στοιχεία γιατί πιστεύει ότι ανήκει στην

προστατευόμενη ομάδα, παρότι δεν ανήκει σε αυτήν. Στην περίπτωση αυτή ενδιαφέρει το κίνητρο του δράστη και όχι η ταυτότητα του παθόντος ή η συμμετοχή του στην προστατευόμενη ομάδα. Δηλαδή εδώ έχουμε ρατσιστικό έγκλημα. Ιδιαίτερα επιμένουμε στην συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για την ύπαρξη κινήτρου μεροληψίας, όπως π.χ. προσβλητικές εκφράσεις ή χειρονομίες εναντίον του παθόντος πριν ή κατά τη διάρκεια της πράξης και δηλώσεις πριν την πράξη που υποδηλώνουν σχεδιασμό, διασυνδέσεις με οργανωμένες ομάδες μίσους και συνθήκες της πράξης κατά τόπο και χρόνο, σχέδια, σύμβολα ή συνθήματα ή αναπαραστάσεις με σπρέυ ή αφίσες ή φυλλάδια στον τόπο του συμβάντος, διαφορές μεταξύ δράστη και θύματος, για εθνοτικούς, θρησκευτικούς ή πολιτισμικούς λόγους.

Επισυνάπτεται στο τέλος κατάλογος των ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗΣ που έχει συνταχθεί από τον ΟΑΣΕ-ΓΔΘΑΔ Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (OSCE – ODIHR) το έτος 2017 και έχει διατεθεί στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης στα Εγκλήματα Μίσους για τους Εισαγγελείς, τον Δεκέμβριο 2017.

Ορισμός του Δείκτη Προκατάληψης σύμφωνα με το Υπόδειγμα Πρωτοκόλλου Μασαχουσέτης για την Διερεύνηση Εγκλημάτων Μεροληψίας (πηγή ΟΑΣΕ/ΓΔΘΑΔ) : «Αντικειμενικά στοιχεία, συνθήκες ή σειρά συμβατών πράξεων που συνοδεύουν εγκληματικές ενέργειες και είτε μεμονωμένες είτε σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία ή συνθήκες υποδηλώνουν ότι κίνητρα για τις ενέργειες του παραβάτη αποτέλεσε, μερικά ή ολικά, οποιαδήποτε μορφή προκατάληψης».

Η αρμόδια υπηρεσία της ΕΛΑΣ (Διεύθυνση Αντιρατσιστικής Βίας) πρέπει να κοινοποιεί στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου τους πίνακες που διαβιβάζει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και που αφορούν τις δικογραφίες που έχουν σχηματισθεί από την ΕΛΑΣ για ρατσιστικά εγκλήματα.

Επισυνάπτεται σχέδιο ανωτέρω πίνακα.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Κωνσταντίνος Παρασκευαΐδης

Κοινοποίηση :

- 1) κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων
- 2) κ. Υπουργό Προστασίας του Πολίτη
- 3) κα Γενική Γραμματέα Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων
- 4) κ. Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας
- 5) κ. Ηρακλή Μοσκώφ, Εθνικό Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων στο Υπουργείο Εξωτερικών.

